

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 133. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167181559312.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

"1) Fornuften, denne høje og ædle Egenskab, som opløfter Menneskene saa højt over de fornuftige Skabninger, gjør Mennesket kuns en meget slet Tjeneste i at vise ham den sorte Side af hans Tilstand. Fornuften gjør, at et lidende Menneske betragter sin egen Forfatning i Sammenligning med andres lykkeligere Tilstand. Det bidrager ikke lidet til vores Ulykke, at vi se andre af vores Ligemænd, ofte meget uværdige, at svømme i det Overflødheds Hav, hvoraf vi kun ønskede os en Draabe til at læske os ved, uden at vi dog ere i Stand til at naa den. Fornuften lærer os af vores nærværende elendige Tilstand at udlede de sorteste Følger for Eftertiden, dér ikke lidet tjener til at forbitre vores galdefulde Liv. Dyrene derimod kan ikke danne sig abstrakte Begreber, ikke gjøre Slutninger. De føle deres egne Smerter, uden at have Kundskab om andres Lykke; de lide under de nærværende Byrder, uden at gjøre sig Begreber om det tilkommende, og altsaa uden at vente eller frygte for værre Lidelser. End videre: Dyrene føle deres Smerter uden at reflektere over Kilden og Oprindelsen dertil. Hesten føler ingen Forskjel i sine Lidelser, hvad enten den mishandles af sin Herre eller af hans Kusk. Mennesket derimod maa ofte taale at mishandles af en Medtjener, uagtet han véd, at det sker imod deres fælles Herres Vilje. Hvor ofte behandles ikke Soldaten som et Fæ af en Korporal, en Lieutenant eller en saadan ubetydelig Mand og maa tie stille dertil, endskjønt han véd, at deres fælles Overmand, og Regenten selv, har befalet det langt anderledes? Hvor ofte maa ikke den døende Sømaud se paa, at Folk, der i Grunden ere intet andet end lidet mere ophøjede Slaver, fraadser og svælger det bort, som den menneskekjærlige Monark har bestemt ham til Husværelse*)? At deslige Betragtninger, som kuns fornuftige Skabninger kan anstille, maa anseligen forøge Smerterne, derom kan vel ingen tvivle, uden *

Udg. Anm.

134 den, som ikke kan tænke sig ind i en Forfatning, hvori hvan ikke selv har været.